

4

జీవపదుని జీబు

డా॥ బోయి భీమన్న

చదవండి - ఆలోచించి చెపుండి.

ప్రియసభా!

నీ లేఖ అందింది. పట్టుం జీవితం ఎలా ఉంటుందో అందులో వర్ణించావు. పల్లెటూరి జీవితాన్ని చిత్రిస్తూ ఉత్తరం రాయమన్నావు. నీది ఉత్తమమైన వాంఘ. ఒకచోటి జీవిత విధానంతో మరొకచోటి జీవిత విధానాన్ని నిత్యమూ పోల్చితెలిసికొంటూ ఉండాలి. మంచి చెడ్డలు, హాచ్చుతగ్గలు, ఏమైనా ఉంటే సరి చెసుకోవాలి. ఈ వాంఘ నీకు కళినందుకు అభినందిస్తున్నాను. నీ పట్టు జీవితం - నా పల్లెటూరి జీవితంతో పోల్చి వరస్వర విరుద్ధంగా ఉంటుంది. నా జీవిత విధానాన్ని గురించి రాయడమన్నమాట. పల్లెటూళ్ళు, అక్కడి వాళ్ళజీవితాలు ఎలా ఉంటాయో నీకు తెలుసా? విద్యుద్దిష్టాలతో, పంభాలు ఉన్న మేడలలో పోయిగా సుఖించే నీకు ఏమి తెలుస్తుంది. నీకు మా గ్రామజీవితం అథరం కావాలంటే మా ఇంటికి ఒకసారి రా! ఈ పూరిగుడిసెలో ఒక్కరోజు ఉండు.

ఇట్లు
నీ మిత్రుడు

ప్రశ్నలు:

- ఉత్తరాన్ని ఎవరు, ఎవరికి రాసి ఉంటారు?
- దేని గురించి రాశాడు?
- లేఖను చదివారు కదా?
- మీరు ఏం గ్రహించారు?
- పల్లెటూళ్ళ, పట్టుణాల జీవితాలు వరస్వర విరుద్ధంగా ఉంటాయని ఎందుకన్నారు?
- పల్లెటూళ్ళ గురించి మీకు తెల్పింది చెపుండి.

పాత్యాంశ ఉద్దేశం / నేపథ్యం

భారతదేశం వ్యవసాయ ప్రధానమైన దేశం. అందువల్లనే భారతదేశం గ్రామాల్లో నివసిస్తోంది అంటారు. “గ్రామంలోని ప్రతి ఇల్లు విద్యాగంధంతో గుబాళించి, అభివృద్ధి చెందితేనే మనదేశం సుసంపన్సంగా, సస్యశ్యామలంగా ఉంటుంది” అని మహత్త్వాగాంధి అన్నారు. ఐతే గ్రామాలు ఎలా ఉన్నాయి? ఎారి జీవితాలు ఎలా ఉంటాయి? అనే విషయాలను వివరిస్తూ, గ్రామాల్లోని దళితులు, పేదల జీవితాలను చిత్రిస్తూ “పల్లెటూరి లేఖలు” అనే పేరుతో 1932లో ‘జనవాచి’ పత్రికలోనూ, 1933లో ‘జూనపదుని జూబలు’ అనే పేరుతో ‘ప్రజామిత్ర’లోనూ బోయి భీమన్న ప్రచురించాడు. చదువుకొని, బీదతనంవల్ల చదువు కొనసాగించలేక స్వగ్రామం పోయి పల్లెటూరి పనుల్లో మునిగిపోయిన ‘జూనపదుడు’ పట్టుంలోని శ్రీమంతుడైన తన మిత్రునికి తన అవస్థలను, గ్రామాల్లోని పరిస్థితులను ‘లేఖల’ రూపంలో రాశ్శాడు. గ్రామపరిస్థితుల గూర్చి తెలుపడమే ఈ పాత్యభాగ ఉద్దేశం.

పాత్యభాగ వివరాలు

ప్రస్తుత పాత్యాంశం లేఖా రూపంలో ఉంది. “జూనపదుని జాబులు” పేరుతో డా॥ బోయి భీమన్న రాసిన లేఖల సంపుటి నుండి పాత్యాన్ని ఎంపికచేశారు. తూర్పుగోదావరి జిల్లా యాసలో ఈ లేఖా రచన సాగింది.

విద్యార్థులకు సూచనలు

- పారం ముందున్న ప్రవేశిక చదవండి. పారంలోని విషయాన్ని ఊహించండి.
- పారం చదవండి. ఆర్థంకాని పదాల కింద గేతలు గేయండి.
- వాటి అర్థాలను పుస్తకం చివర ఉన్న “పదవిజ్ఞానం” పట్టికలో చూసి లేదా నిఘంటువలో చూసి తెల్పుకోండి.
- పారం మధ్యలో ఉన్న ప్రత్యుల గురించి ఆలోచించండి. మీ తరగతిలో రచ్చించండి.

కవి పరిచయం

(1911-2005)

“ప్రతిభను తలెత్తనివ్వరు పండితులు
పాండిత్యాన్ని తలెత్తనివ్వరు పామరులు”

“ఈనాడు సాహిత్యమంటే కులం, మతం, వర్గం, మురా” అని దైర్యంగా తన మనస్సులోని మాటను కలం ద్వారా, గళం ద్వారా వెలిబుచ్చిన కవి బోయి భీమన్. తనదైన శైలితో, వివిధ సాహితీ ప్రక్రియలతో బడుగుల జీవితాల గురించి, దళితుల జీవితాల గురించి రచనలు చేపట్టిన ఛైతన్యశీలి.

తుర్పుగోదావరి జిల్లా మామిడికుదురు గ్రామంలో పేద దళిత కుటుంబంలో జన్మించాడు. అస్సుల్చుత ప్రబలంగా ఉన్న నాటి కాలంలో ఎన్నో వ్యౌయుప్యాసలకోర్చి విర్యవభ్యసించాడు. మహాత్మగాంధీ, డా॥ బాబాసాహేబ్ అంబేద్కర్ బోధనలతో ప్రభావితుడై అస్సుల్చుతను తన కలం ద్వారా రూపుమాపాలని తలచిన మేధావి. స్వాతంత్ర్యద్వమ సమయంలో క్రీట జండియూ ఉద్యమంలో పాలుపంచుకొన్నాడు. కొంతకాలం జర్రులిస్టగా పనిచేసాడు. 1940-45 మధ్యకాలంలో ఉపాధ్యాయవృత్తిని చేపట్టాడు. వీరు 1978 నుండి 1984 వరకు రాష్ట్ర శాసన మండలి సభ్యునిగా ఉన్నాడు.

ఈయన 11వ ఏట నుండి రచనలు చేశాడు. ఈయన రాసిన ‘పాలేరు’ ఎంతో మంది పేదలు, దళిత కుటుంబాలలో వెలుగులు నింపింది. చాలా మంది తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లలను పాలేరుతనం మాన్మించి పారశాలల్లో చేర్చారు. ‘పాలేరు’ నాటకం స్వార్తితో విద్యనభ్యసించి ఉన్నత పదవులు అధిష్టించిన పేదలు, దళితులు ఎంతో మంది ఉన్నారు. గుడిసెలుకాలిపోతున్నాయ్, ఉశారులు, జానపదుని జాబులు, రాగ్వైశాఖి, పిల్లలక్షణం, ధర్మంకోసం పోరాటం మొదలైన రచనలు చేశాడు.

ఆతని గుడిసెలు కాలిపోతున్నాయ్” రచనకు 1975లో సాహిత్య అకాడమి అవార్డు లభించింది. ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయం వారి కళాప్రపూర్వ అనే బీరుదు రూపంలో గౌరవ డాక్టరేటును పొందాడు. భారత ప్రభుత్వం ఈయను 1973లో పద్మశ్లో, 2001లో పద్మభూషణలతో సన్మానించింది.

ప్రవేశిక

పంటను కైలుచేసి, ధాన్యం రాసులు పోసి, తమ కడుపులు కాలుతూవున్నా, కన్నీళ్ళు కారుతూ ఉన్నా, ఇనాందారులకు ఫలితం అంతా ఆప్యగించి వట్టిచేతులు నలుపుకొంటూ ఇంధకు పోయి పస్తులు పడే రైతుల దీనగతి ఎవరి హృదయం కరిగించదు? ఈ మాటలు చెబుతున్నది ఎవరు? ఏ సందర్భంలో చెబుతున్నాడో తెల్పుకోవడానికి పారం చదవండి.

I

నెచ్చేలీ!

క్షమిస్తావనే అనుకొంటున్నాను. లేఖ ఆలస్యమైంది. ఆలస్యానికి కారణం లేకపోలేదు. మీ పట్టాల్లోలాగ కాలం కరకట్టగా నడవదు మా పల్లెల్లో. ఈవేళ నిరుద్యోగం అయితే రేపు తీరిక లేని పని - మళ్ళీ ఆ మరునాడు పని మందం - ఈ విధంగా ఉంటుంది స్థితి. అందుచేత స్థిరంగా ఈ వేళ ఇది చేయాలి - అవేళ అది చేయాలి - అని కార్యక్రమం తయారు చేసికొనడానికి ఏమీ అవకాశం ఉండదు.

గ్రామాల్లో సాధారణంగా ఉండే ఈ అస్థిరభావమే నీకు లేఖ ప్రాయుట ఆలస్యం చేయించింది. కాలం చాలా విలువైంది. గ్రామాలు ఈ విలువ గ్రహించడానికి ఇట్టి అస్థిర స్వభావం తొలగాలి.

మొన్ననే నీకు లేఖ రాయాలని అనుకొన్నాను. కాని, ఆ వేళ అంతా పని. ఒక్క క్షణమైనా తీరుబడి అయింది కాదు. ఆ రాత్రి రాయాలని కలమూ, కాగితమూ పట్టుకొని దీపంబుడ్డి దగ్గిర కూర్చున్నాను.

‘కిరసనాయలు పొగ కళ్ళలో పడుతోంది. కళ్ళు జబ్బు చేస్తాయి’ అని మాయమ్మ అన్నది.

‘ప్రాధ్యాస్తమానమూ పని చేశావు, పడుకోకూడదా!’ అన్నాడు మామయ్.

‘అన్నోయ్! ఈ లెక్క చెప్పి పడుకో’ అంటూ పలక తీసికొని వచ్చింది మా చెల్లి.

అది రూపాయిల గుణకారం లెక్క, లెక్క చెప్పుతున్నామ. ‘రూపాయల్ని అణాలు చేయాలంటే ఏమి చేయాలి?’ అన్నాను.

మా చెల్లి ఆలోచిస్తోంది.

‘దుకాణం మీదికి తీసుకువెళ్ళి మార్చాలి’ అన్నాడు మా తమ్ముడు.

‘కాదు, పదశోరు పెట్టి గుణించాలి’ అన్నది మా చెల్లి.

మాయమ్మ మా తమ్ముడి పక్కం అయింది.

‘అయితే ఈ రూపాయిని గుణించి అణాలు చేయి’ అంటూ ఒక రూపాయిని దొర్లించింది మా చెల్లి దగ్గరికి.

నాకు ఆశ్చర్యం కలిగింది.

అచ్చట కలిగిన చమత్కారానికి కాదు నాకు ఆశ్చర్యం కలుగుత. ఇటువంటి చమత్కారాలేన్నో నిత్యమూ చూస్తూ ఉంటాం గ్రామాల్లో.

మాయమ్మ మా తమ్ముడి పక్కం అవలంబించినందుకు కాదు నాకు ఆశ్చర్యం కలుగుత. వినోదం కోసం, బిడ్డల సాన్నిధ్యాన్ని తల్లులు అనుభవించే ఆనందాన్ని అనుభవించడం కోసం ఆవిడ ఒక పక్కం వహించి మాతో తర్వానికి దిగింది.

మాయమ్మకు ఆ రూపాయి ఎక్కడినుంచి వచ్చింది అని కాదు నాకు ఆశ్చర్యం కలుగుత. పదిరోజులు కష్టపడి పనిచేస్తే వచ్చిన కూలి ఆ రూపాయి.

రూపాయి కంటికి కనపడితే ఎంతో ఆనందం. అందుకనే చిల్లర తీసుకొనక మినపకుడుం వంటి రూపాయి తీసుకొన్నాడు మా అయ్య.

ఆ రూపాయిని అందరూ తలకొక కాస్తసేపూ దగ్గర పెట్టుకొని ఆడుకొన్నారు దానితో.

కాని నాకు ఆశ్చర్యం కలిగించిని వేరొక విషయం. మనం అభ్యసించే విద్యకూ, జీవితంలో చేయబోయే పనికి ఉన్న అంతరం హరాత్తుగా నా మనస్సుకు తట్టింది.

మనం నేర్చుకొన్నది, నేర్చుకొంటున్నది, రూపాయిని పదహారుతో గుణించి అణాలు చేయడమే.

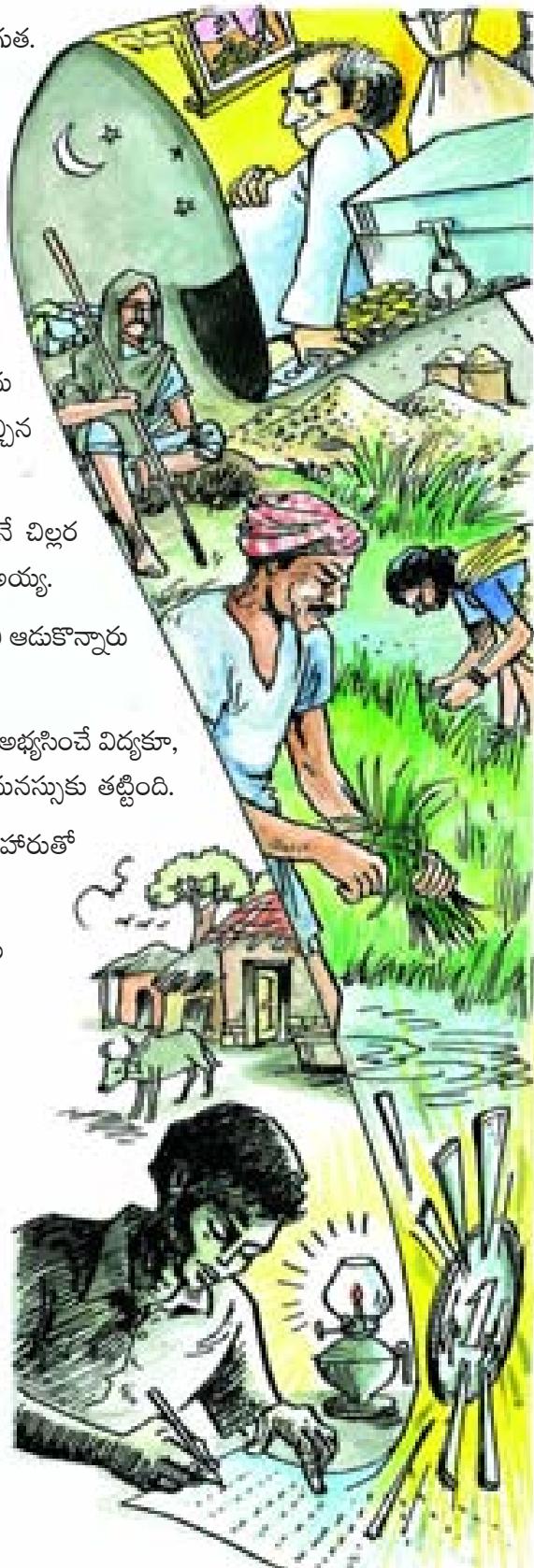
కాని చేయవలసిన పని రూపాయిని దుకాణం దగ్గరకు తీసుకొని వెళ్లి ప్రోగించి చూపి పదహారు అణాలనూ లెక్క పెట్టుకొని ఇంటికి రావడం. అంత ఉంది అంతరం!

‘చూశావా? చదువులు చదువుతున్నాం. పట్టుల్లో ఒక రూపాయి ఒక దమ్మిడీలాగ ఖర్చు పెడతాం.’

చదువు పూర్తి అవగానే ఉద్దోగాలకు దేవుళ్ళాట మొదలు పెడతాం. అందరి కాళ్ళూ పట్టుకొంటాం.

సభా! ఇన్ని త్రిపులూ ఎందుకు? బ్రతకడానికి! బ్రతికి ఎందుకు? మన స్వరాన్ని నింపుకోవడానికి! అంతేగా?

సంఘం ఏమైపోయినా సరే, మనతో వారు ఎన్ని కట్టణ్ణు కడుస్తున్నా సరే, దేశం అధోగతికి దించుకొని పోతున్నా సరే మనకు చీమ కుట్టిన చందం అయినా ఉండదు.

మన జిల్లా కాదు, మన తాలూకా కాదు, మన గ్రామం కాదు, మన ఇల్లు ఉండి, తక్కిన ప్రపంచం అంతా మనిగిపోతున్నా సరే, మనం లెక్కచేయం. అంతే.

మిత్రమా! చదువుకొన్నవాళ్ళంతా తమ కష్టఫలాన్ని తీంటూ పట్టులలో సౌభాగ్యాలు అనుభవిస్తూ, కులుకుతూ ఉండడం చూచి పల్లెటూళ్ళు కన్నీరు విడుస్తున్నవి.

అలోచించండి-చెప్పండి

- ◆ లేఖలు ఎప్పుడెప్పుడు రాస్తారు? ఎందుకు?
- ◆ ‘ఆస్తిరథావం’ అంటే మీకేమి అర్థమైంది?
- ◆ మన చదువులు దైనందిన జీవితంలో ఉపయోగపడతాయని భావిస్తున్నారా? ఎలా?
- ◆ మీరు చదువు పూర్తయిన తర్వాత ఏం చేస్తారు? ఏం కావాలనుకొంటున్నారు?
- ◆ ఈ రోజులల్లో మనుషులల్లో స్వార్థం ఎందుకు పెరుగుతుంది?

గ్రామోద్ధరణం అంటూ పత్రికల్లో రాసుకొంటే పని కాదు. ఉపన్యాసాలిస్తే పని కాదు. రోడ్ల వెంట మోటారు కార్లలో నాలుగుసారల్లు తిరిగి నాలుగు వందలు భత్యాలు కొడితే పని కాదు. అవన్నీ రూపాయిని పదహారు చేత గుణించినట్లే వ్యర్థాలు. కాగితం మీద కోట్లు కోట్లు సంబుల్లు వేసుకొని ‘ఇంత ధనం ఉంది నాకు’ అని సంతోషించడం ఎట్లో, అవన్నీ అట్లే.

ఈ ఊహా ఆ క్షణంలో తట్టింది నాకు. ఆశ్వర్యం కలిగింది.

ప్రజాసముదాయం కోరే ప్రత్యేక్షఫలం ఆడంబరం కాదు.

అంతట్లోకే ‘వరికుపుచేలో’ నీరుపడ్డది, నీవు రావాలి’ అంటూ వచ్చాడు, ఒక రైతు కోటయ్య. అవేళ నీకు లేఖ రాయడానికి వీలే చిక్కులేదు.

II

ఆ రాత్రి అంతా పొలాలలో జాగారం చేశాం.

కోతలు అయినవి. కొందరు కోతలు కోయిగానే నూర్చి వేసుకొంటారు. కొందరు కుప్పలు వేసికొని వేసవి కాలం తలసూపగానే చైత్రారంభంలో నూర్చుకొంటారు.

కుప్పలు చేలలోనే వేస్తారు. కుప్పల చుట్టూ పైరులు చక్కగా పెరుగుతూ ఉంటాయి.

నీటి బోదెకు దగ్గరగా ఉన్న చేలో కోటయ్య కుప్ప వేశాడు.

కాలువ ఇంకా ఎండిపోలేదు. బోదె కన్నం తెగి కుపుచేలో నీరు పడింది.

బోదె కన్నం కట్టివేసి చేలో పడ్డ నీరు పోయేలాగున పిల్లలోదెలు తీసి ఒక గట్టు మీద కూర్చున్నాం కోటయ్యా, నేనూ.

హాయిగా నక్కతాలు మెరుస్తున్నాయి. గుబురు గుబురుగా యొదుగుతూ, చల్లని గాలికి ‘జోరు’ మంటూ పైరుచేలు ఎంతో ఆనందాన్ని కూరుస్తున్నాయి.

‘పల్లెటూరి జీవితం ఎంతో మనోహరమైంది!’ అని అనుకున్నాను. కాని, ‘పస్తులు పడాలి, కష్టాలకు ఓర్చుకోవాలి. ఈ రెండూ తప్పితే పల్లెటూరే ప్రశాంత జీవిత సౌభాగ్యానికి పుట్టిల్లు.’

‘కుప్ప పల్లున్ని పడ్డది. ఆ మెరక చేలో వేద్దాం అనుకొన్నాను’ అన్నాడు కోటయ్య. ‘అంతర్వేది వెళ్ళగానే నూర్చేయాలి.’

‘అంత తొందర ఏమి వచ్చింది? సంవత్సరాదికి నూర్చుకోవచ్చు’ అన్నాను.

‘అబ్బే, మన్నలు వచ్చి తల మీద తన్నతాయి. ఇంట్లో ఒక పింగాళీచిప్ప అయినా లేదు అమృదానికి. అన్నీ మట్టిమూకుళ్లే’ అన్నాడు.

సభా! కష్టం వొకళ్లుడి, ఘలితం మరొకళ్లుడి.

పేదల నోళ్లు కొట్టి, కడుపులు మాడ్చి, ఊనుదంతా ఊడ్చుకపోయి ఏమి చేస్తారో తెలుసా? బేంకులలోనూ, ఇనుప పెట్టెలలోనూ కుపులు పోసికొని కూర్చుని అనుభవిస్తారు సర్వభోగాలూను.

ఎప్పుడు తొలకరిస్తాది అని కళ్లు విప్పి కని పెట్టుకొని ఉండి -

ఎప్పుడు కాలువకు నీరు వొస్తాది అని రాత్రింబవళ్లు మననం చేసి -

మందున్ని, విత్తనాలు చల్లి - నీటి కొరకూ - కూలి కొరకూ ఇతరులతో పోటీలు పడి -

ఆకుమళ్లు పశుపులు తొక్కుత్తినివేయకుండా రాత్రింబవళ్లు పొలాలలోనే, వట్టి నేలనే పండుకొని కాపలా కాచి -

కుట్టే జెప్రిలకూ, పొడిచే తేళ్లకూ, కరిచే పాములకూ శరీరాన్ని అర్పిస్తూ -

విసుగూ విరామమూ లేకుండా పొలాలకు నీరు పెట్టి, దున్ని, ఊడ్చి -

వర్షం అనక, బాడిబందలు అనక - పైరుల్ని - నిత్యమూ చూస్తూ, కాస్తూ -

ఎరువులు వేసి, కలుపులు దీసి, పంట పండించి -

పంటను ఎలుకలు, చిలుకలు తినివేయకుండా జాగ్రత్త చేసి -

పంటను కైలు చేసి - ధాన్యం రాసులు పోసి - తమ కడుపులు కాలుతూవన్నా, కన్నీళ్లు కారుతూ ఉన్నా -

మిత్రమా! ఇనాందారులకు ఘలితం అంతా అప్పగించి వట్టిచేతులు నలుపుకొంటూ ఇండ్రకు పోయి పస్తులు పడే రైతుల దీనగతి ఎవరికి హృదయం కరిగించడు?

చాలాకాలం గడిచిపోయింది నాకు ఈ ఊహా లోనే, కోటయ్య ఏమి ఆలోచిస్తున్నాడో నాకు తెలియదు. ఇంద్రరమూ తెలివొంది చూచుకొనేసరికి మంచుచేత మా తలలు నానిపోయినై. పోదాం పద అని లేచాడు కోటయ్య.

రాత్రి అంతా నాకు నిద్దర పట్టలేదు. పైగా అమితమైన చలి కూడాను. చలిమంటలు వేసుకొంటూ కబుర్లు చెప్పుకొంటూ ఆ రాత్రి గడిపొం.

ఆ మర్మాడు నిద్దర బద్ధకం చేత (ఏమి పనిలేకపోవడమే బద్ధకానికి కారణం) నీకు లేఖ రాయలేకపోయాను. ఆ రాత్రి అన్నం తినకుండానే నిద్ర పోయానట, మాయమ్మ అన్నానికి ఎంత లేపినా లేచాను కానట.

రేపంతా పని ఉంది. మెట్టదుక్కులు వచ్చాయి. తోటల్లో అరకలు కట్టాలి. రేపు మూర్తిగారి ఇంటికి వెళ్లాలి అనుకొంటున్నాను. ఎలా ఉంటుందో.

ఇంతవరకూ నా లేఖ ఎందుకు ఆలస్యమయిందో రాశాను. అసలు నీకు రాయాలి అనుకొన్న సంగతి రాయనే లేదు.

క్రిష్ణమసు వస్తూంది. క్రిష్ణమసుకూ, సంక్రాంతికి కలిపి కాలేజీకి సెలవులు ఇస్తారు. నేను ఈ ఏడు చదువు సాగిస్తే నిన్ను మా ఊరు తీసుకొని రావాలి అనుకొన్నాను. కాని పురిటిలోనే సంధి కొట్టింది నా చదువుకు.

ఆలోచించండి - చెప్పండి

- ◆ “పల్లెటూరి జీవితం ఎంతో మనోహరమైంది. దీనిపై మీ అభిప్రాయాలు తెల్పండి.
- ◆ “కష్టం వాకళ్ళది, ఘలితం మరొకళ్ళది” అంటే మీకేమి అర్థమైంది? దీన్ని ఏ ఏ సందర్భాలలో ఉపయోగిస్తారు?
- ◆ ఘలిమంటలు వేసుకుంటూ, శ్రేతులు కబుర్లు చెప్పుకొంటారు కదా! వారు ఏ ఏ విషయాల గురించి కబుర్లు చెప్పుకుంటారు. ఊహించండి.
- ◆ ‘పల్లెటూళ్ళకు వెళితే మనం ఏ ఏ విషయాలు తెలుసుకోవచ్చు?’

ఏ విషయమూ వెంటనే తెలపాలి. నారింజపక్కా, వెలగపక్కా, కొబ్బరి కురిడీలూ జాగ్రత్తచేసి ఉంచుతాను. తప్పకుండా రావాలి. సెలవు.

డబ్బు లేని చదువు ఇబ్బందుల చేటు. వచ్చే ఏడైనా చదువుతానో చదవనో, కాలం జరిగిపోయే కొలదీ స్నేహాలు పాతబడిపోతూ ఉంటాయి. కొత్త పరిచయాలు కలిగే కొలదీ పాత పరిచయాలు అడుగున పడిపోతూ ఉంటాయి. ఇది ప్రపంచ స్వేచ్ఛావం.

కనుక ఈ సెలవులకు మా ఊరు వస్తావనే అనుకొంటున్నాను.

నీవంటి ఆర్ధహాదయుడు పల్లెటూళ్ళు వచ్చి ఇచ్చట ప్రజలు పదే కష్టాల్ని - కష్టాలు తొలగిపోతే పల్లెటూళ్ళు మానవసంఘూనికి ఈయగల ఆనందాన్ని - చూస్తే ఎప్పటికైనా మంచిది.

I

అవగాహన - ప్రతిస్పందన

1. పల్లె గొప్పదా? పట్టుం గొప్పదా? మీరైతే దేన్ని సమర్థిస్తూ మాట్లాడతారు? ఎందుకు?
2. గతంతో పోలిస్తే నేడు వ్యవసాయం చేసేవారి సంబు క్రమేణా తగ్గుతోంది. దీనికి కారణాలు ఏమై ఉంటాయి? తెల్ుకొని చర్చలో పాల్గొనండి.
3. కింది వాక్యాలు చదవండి. వీటిని ఏ సందర్భంలో ఎవరు అన్నారు?
 - అ) అన్నాయ్! ఈ లెక్క చెప్పి పడుకోకూడదా!
 - అ) “అయితే యా రూపాయాని గుణించి అణాలు చేయి”.
 - ఇ) “వరిచేలో నీరువడ్డది, నీవు రావాలి”.

4. (బోయి భీమన్ రాసిన ధర్మం కోసం పోరాటంలోని) కింది పేరా చదవండి. పేరాలోని కీలకమైన ఐదు పదాలను గుర్తించండి.

పనిచేస్తూ ఉంటే అనుభవం కలుగుతూ ఉంటుంది. అనుభవాన్ని మళ్ళీ ఆచరణలో పెడితే, పని మరింత చక్కగా సాగుతుంది. అప్పుడు అనుభవానికి మరింత పదునూ, కాంతి లభిస్తుంది. వాస్తవ జ్ఞాన సముప్పార్జన పద్ధతి ఇది. వాస్తవ జ్ఞానమే సరియైన జ్ఞానం. వాస్తవ జ్ఞానం ఎదతెగని పని ద్వారా, పరిశీలన ద్వారా లభిస్తుంది. వాస్తవ జ్ఞానం దేశ కాల ప్రాంతానుగుణమై ఉంటుంది. దేశ కాల ప్రాంతానుగుణంగా మారుతుంది. మన వప్పుధారణ, వివాహాలు, పరిపాలన విధానాలు ఈ విధంగా విభిన్న విషయాల్లి తీసుకొని మనం పరిశీలించినా, ఈ సత్యం కనిపిస్తుంది. మంచిచెడ్డలు, ఆచారవ్యవహరాలు, విధివిధానాలు అన్నీ దేశకాల ప్రాంతానుగుణంగా ఎలా మారిపోతున్నాయో స్పష్టమవుతుంది. మార్పుకు ఆతీతమైంది ఏదీ ఈ లోకంలో లేదు.

పై పేరా ఆధారంగా కింది వాక్యాలలో ఏవి సరైనవో (✓) ద్వారా గుర్తించండి.

- అ) అనుభవం వల్ల మన పనితీరు మెరుగుపడుతుంది. ()
- ఆ) ‘జ్ఞానం’ అనేది చదివితే, వింటే లభించేది. ()
- ఇ) వాస్తవజ్ఞానం స్థిరంగా ఉండదు. అది కాలానుగుణంగా మారుతుంటుంది. ()
- ఈ) అనుభవం, పరిశీలన వల్ల వాస్తవ జ్ఞానం సిద్ధిస్తుంది. ()
- ఉ) మన ఆచారవ్యవహరాలు, విధివిధానాలు ఎప్పుడూ స్థిరంగా ఉంటాయి. ()

5. పారం ఆధారంగా కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

- అ) జానపదుని లేఖలో కవి ఏ ఏ విషయాలను గురించి రాశాడు?
- ఆ) వ్యవసాయదారుల కష్టాన్ని కవి ఏమని వివరించాడు?
- ఇ) చదువుకొన్నవాళ్ళ గురించి, పట్టణవాసుల గురించి కవి ఏమని ప్రస్తావించాడు?
- ఈ) జానపదుడు తన పట్టణంమిత్రుణ్ణి పల్లిటూరుకు ఎందుకు రమ్మని ఆహ్వానించాడు?
- ఉ) బోయి భీమన్ గురించి సాంతమాటల్లో రాయండి.

II. వ్యక్తికరణ - సృజనాత్మకత

1. కింది ప్రశ్నలకు ఆలోచించి ఐదేసి వాక్యాల్లో సమాధానాలు రాయండి.

- అ) “ఏమీ పని లేకపోవడమే బద్ధకానికి కారణం” దీనిపై మీ ఆభిప్రాయం తెల్పండి.
- ఆ) “కాలం చాలా విలువైంది” ఎందుకు?
- ఇ) చదువుకొన్నవాళ్ళంతా తమ కష్టఫలాన్ని తింటూ పట్టాలలో సౌభాగ్యాలు అనుభవిస్తూన్నారన్న రచయిత అభిప్రాయంతో మీరు ఏకీభవిస్తారా? ఎందుకు?
- ఈ) “కష్టం ఒకళ్ళది ఘలితం మరొకళ్ళది” అని అనడంలో రచయిత ఉద్దేశం ఏమై ఉంటుంది?
- ఉ) “పల్లిటూళ్ళు మానవ సంఘానికి ఈయగల ఆనందాన్ని చూసే తెలుసుకోవాలి” అని ఎందుకన్నారు?
- ఊ) “పల్లిటూళ్ళు కన్నీళ్ళు పెడుతున్నవి” దీన్ని వివరిస్తా రాయండి.

2. కింది ప్రశ్నలకు అలోచించి పదేసి వాక్యాల్లో సమాధానాలు రాయండి.

- అ) పల్లెటూళ్ళు సుభిక్షంగా ఉంటేనే దేశం సుభిక్షంగా ఉంటుంది. అలాంటి పల్లెటూళ్ళు రోజురోజుకూ తమ ఉనికిని, సంస్కృతిని, ఆత్మను కోల్పోతున్నాయి. ఇందుకుగల కారణాలు ఏమై ఉంటాయి? ఇవి కళకళలాడాలంటే మనం ఏం చేయాలి?
- ఆ) “పల్లెటూళ్ళు ప్రశాంత జీవిత సౌఖ్యానికి పుట్టిఉన్న” దీన్ని సమర్థిస్తూ సమాధానం రాయండి.

3. కింది అంశాల గురించి స్పృజనాత్మకంగా / ప్రశంసిస్తూ రాయండి.

- అ) మీరు చూసిన పల్లెటూరులోని మనుషుల మధ్య సంబంధాలు, అక్కడి ప్రకృతి దృశ్యాలను విషిష్టిస్తూ మీ మిత్రుడికి లేఖరాయండి.
- ఆ) ఈ పారం ఆధారంగా కొన్ని నినాదాలు, సూక్తులు రాయండి.

భాషాంశాలు

పదజాలం

1. కింది పదాలు చూడండి. వాటికి సంబంధించిన పదాలతో కలపండి.

ఉదా॥ రైల్వేస్టేషను, _____, _____, చేరుకోవడం

రైల్వేస్టేషను, టికెట్టు, ప్రయాణం, చేరుకోవడం.

అ) వర్షాకాలం, _____, _____, ధాన్యం.

ఆ) మడిదున్నడం, _____, _____, పంట.

ఇ) పారశాల, _____, _____, జీవితంలో స్థిరపడడం.

ఈ) లేఖ, _____, _____, చేరడం.

ఉ) పనిచేయడం, _____, _____, ఆనందంగా జీవించడం.

2. కింది పదాలను ఉపయోగించి సాంతవాక్యాలు రాయండి.

అ) పొద్దుస్తమానం

ఆ) చమత్కారం

ఇ) సాన్నిధ్యం

ఈ) కష్టఫలం

ఉ) కడువులు మాడ్చుకొను

ఊ) అడుగున పడిపోవు

3. కింది పదాలు / వాక్యాలను వివరించి రాయండి.

అ) పురిటిలోనే సంధి కొట్టడం _____

- అ) కలుపుదీయడం _____
- _____
- ఇ) గ్రామోధ్వరణం _____
- _____
- ఈ) ఉన్నదంతా ఊడ్చుకపోవడం _____
- _____

వ్యక్తరణాంశాలు

1. కింది వాక్యాల్లోని సంఘలను విడదీసి, సంధి సూత్రంతో సమన్వయం చేయండి.

- అ) ఆహారా! ఎంత వైపరీత్యము!
- అ) జంతుప్రదర్శనశాలలో ఏమేమి చూశావు?
- ఇ) అక్కడక్కడ కొన్ని సమస్యలు తలెత్తువచ్చు.
- ఈ) వెన్నెల పట్టపగలును తలపిస్తున్నది.

2. కింది వాక్యాలను సంఖీష్టవాక్యాలుగా మార్చండి.

- అ) రాము పారం చదివాడు. రాము పారం అర్థం చేసుకున్నాడు.
- అ) వైద్యుడు ప్రథమ చికిత్స చేస్తాడు. వైద్యుడు మందులు ఇస్తాడు.
- ఇ) అక్క టీవీ చూస్తున్నది. అక్క సృత్యం చేస్తున్నది.

3. కింది వాక్యాలను సంయుక్తవాక్యాలుగా మార్చండి.

- అ) రామకృష్ణుడు గురువు. వివేకానందుడు శిష్యుడు.
- అ) సీత సంగీతం నేర్చుకుంటున్నది. సీత సృత్యం నేర్చుకుంటున్నది.
- ఇ) రంగారావుకు పాడటమంటే ఆసక్తి. రంగారావుకు వినడమంటే విరక్తి.
- ఈ) శ్రీను బడికివచ్చాడు. జాన్‌రెడ్డి బడికి వచ్చాడు. హస్తత్ బడికి వచ్చాడు.
- ఉ) ఆయనకవి. ఆయన గాయకుడు. ఆయన విద్యావేత్త.

ప్రాతాదిసంధి

4. కింద గీతగీసిన పదాలను విడదీయండి. మార్పులు గమనించండి.

- అ) పూరెమ్మ అందంగా ఉన్నది.
- అ) గురుశిష్యులు పూచదోటకు వెళ్లారు.
- ఇ) రవికి పాలమీంగడు అంటే చాలా ఇష్టం.
- ఈ) కొలనులో కెందామరలు కొత్త శోభను వెదజల్లుతున్నాయి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిడీ

- సంధి జరిగిన తీరును గమనించండి.

పూవు + రెమ్ము పూవు + తోట మీదు + కడ కెంపు + తామరలు ప్రాతి + ఇల్లు	<div style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px; margin-left: -10px;"> ఐదు సందర్భాల్లోనూ మొదటి పదంలోని మొదటి అచ్చు తర్వాత ఉన్న అక్షరాలు లోపించాయి కదా! సూ॥ ప్రాతాదుల తొలియచ్చ మీది వర్ణంబుల కెల్ల లోపంబు బహుళంబుగానగు. • ప్రాతాదులనగా ప్రాతి, లేత క్రొత్త, క్రింద, కెంపు, చెన్ను మొంచినవి. </div>
--	--

ప్రా + ఇల్లు - యదాగమం జరిగి 'ప్రాయిల్లు' అనురూపం ఏర్పడింది.

పూ + తోట మీ + కడ కె + తామరలు	<div style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px; margin-left: -10px;"> ఈ మూడింటికి సరళాదేశంధి సూత్రాలనను సరించి మార్పులు జరిగి పూటోట, మీంగడ, కెందామరలు - అనే రూపాలు ఏర్పడ్డాయని తెలుసుకోండి. </div>
------------------------------------	--

భాషాకార్యకలాపాలు / ప్రాజెక్టు పని

- అందమైన పల్లెటూరు ఎలా ఉంటుందో ఊహించండి. ప్రకృతి శోభలతో అలరారే అలాంటి గ్రామ సీమ చిత్రాన్ని సేకరించండి. దాన్ని వట్టిస్తూ, వివరాలను రాసి ప్రదర్శించండి. మీ మిత్రులు కూడా ఇలాగే రాస్తారు కదా! పీటితో "అందమైన గ్రామ సీమలు" అనే పుస్తక సంకలనం చేయండి. దానికి ముఖచిత్రం కూడా గీయండి. విషయసూచిక, ముందుమాట రాసి ప్రదర్శించండి.

లక్షలమంది పేదరికంలో, అజ్ఞానంలో మగ్గిపోతున్నంత కాలం వారి కష్టార్థితంతో విద్యావంతులై, వారిని కనీసం పట్టించుకోవడం మానివేసిన ప్రతివ్యక్తిని నేను వంచకుడిగానే భావిస్తాను. పీడితులై చెమటోఢ్చే లక్షలమంది పేదల హృదయార్థితో విద్యావంతులై సుఖాల్లో మునిగితేలుతూ, వారి గురించి కనీసం ఆలోచించనివారిని నేను నయవంచకులనే అంటాను.

- వివేకానంద

